

μακρύνη τὴν συνδιάλεξιν ἀπὸ τοῦ ἀτόμου του, ἤρώτησε τὴν θυγατέρα του :

— Ἐτοίμασαν, Μαρία, τοῦ κυρ Τάσσο τὸ δωμάτιον; ἔσχυρίσαν τὰ πράγματά του;

— Δὲν εἶδα τίποτε πράγματα νὰ φέρουν, πατέρα, ἀπεκρίθη ἑκείνη.

— Πῶς γίνεται; πῶ εἶνε τὰ πράγματά σου, κύρ Τάσσο;

— Ἀκούμβησα εἰς τοῦ συμπατριώτου μας τοῦ κυρ Ζήση, πῶ κρατεῖ τὸ Χάρι τῆς Χουρμαδιᾶς, κύριε Κλήμη, διὰ νὰ μὴ σὰς δώσω βάρος...

— Ἄ, αὐτὸ μόνον δὲν γίνεται, κύρ Τάσσο μου, διέκοψεν αὐστηρῶς ὁ γέρον. Ὅθ μείνης εἰς τὸ σπῆτί μας, ὡς πῶ νὰ ἰδοῦμε τί θ' ἀποφασίσῃς καὶ ἔπειτα πᾶς ὅπου σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός! Τὰ πράγματά σου ὅμως τώρα θὰ κουβαληθοῦν ἀμέσως ἐδῶ.

Η'

Οὕτως ὁ Ἀναστάσιος πιστεύσας ἐπὶ μακρὸν, ὅτι θὰ εἰσῆρχετο ὡς γαμβρὸς εἰς τὸν οἶκον τοῦ γέροντος Κλήμη, ἐγκαθίστατο νῦν ἐκεῖ ὡς φιλοξενούμενος. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν διετῶν διασταγμῶν τοῦ ἡ θυγάτηρ τοῦ Κλήμη εἶχεν ὑπανδρευθῆ καὶ εἶχεν ἀποκτήσει τέκνον, ἐνῶ αὐτὸς ἤρχετο μόλις σήμερον κομιζῶν τὰ δῶρα τῆς μνηστείας. Ἐδοκίμαζε βεβαίως ἕνεκα τούτου πικρίαν τινὰ καὶ μόλις ἡ ραδιῆ εἰκὼν τοῦ μέλλοντος, ἣν ἐπέδειξεν αὐτῷ, ὡς ἐν ἀπόπτῳ, ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὁ Φιλιώτης, κατηύναζε τοὺς ἑλέγχους, οὓς ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ διετεί ἀλόγῳ σιωπῇ του. Ἄφ' ἑτέρου ὅμως συγκατοικῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μετὰ τῆς οἰκογενείας, ἣς ἐπρόκειτό ποτε νὰ γείνη μέλος, διέκρινε τὰς σκιάς τῆς φαινομένης εὐδαιμονίας ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ, τὴν ἀσθένειαν ἐξ ἑνὸς τοῦ γέροντος Κλήμη, τὴν δεσμεύουσαν τὸν πλήρη ζωῆς καὶ ἐνεργείας χαρακτῆρά του, καὶ τὴν ἀργίαν ἐξ ἄλλου τοῦ συζύγου τῆς Μαρίας Ἰωάννου Μάνθου, ὅστις, ὡς γνήσιον καπετανόπουλον, εἶχεν εἰσέλθει ὡς κατακτητῆς εἰς τὴν οἰκογενεῖαν ἑκείνην καὶ ἐσχόπει νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ ἄεργος, ροκανίζων τὴν ἔτοιμον τοῦ πενθεροῦ του περιουσίαν. Καὶ ὑπὸ τὰς περιποιήσεις καὶ τὰς πατρικὰς συμβουλὰς τοῦ Νικολάου Κλήμη, ἐμάντευσεν ὁ Ἀναστάσιος μεταμέλειαν αὐτοῦ διὰ τὴν σπουδὴν, ἣν ἔδειξε περὶ τὸ συνοικέσιον τῆς θυγατρὸς του. Ὁ Ἀναστάσιος ἀπήλαυεν οὕτω ἡμέρα τῇ ἡμέρα πλείονος στοργῆς ἀπὸ μέρους τοῦ γέροντος, ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν σεβασμὸς του ἐμεγεθύνετο καὶ εἰς τὰς συμβουλὰς τούτου ὑπέικων ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς Πειραιᾶ ἐμπορευόμενος. Ἐγράψε λοιπὸν πρὸς τὸν Φιλιώτην τοὺς σκοποὺς τοῦ υποδηλῶν αὐτῷ συγχρόνως, ὅτι εὐχαρίστως καὶ διὰ δεσμῶν συγγενείας θὰ συνεδέετο μετὰ τοῦ οἴκου του. Ὁ δὲ εὐφυῆς Κουουριεὺς μελετήσας

τὰς προτάσεις τοῦ Ἀναστασίου καὶ ἀναλογισθεὶς πόσον ἠδύναντο νὰ πολλαπλασιασθῶσιν αἱ ἐπιχειρήσεις του ἐὰν εἰς τὰ δύο καταστήματα, τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ τῆς Βραΐλας, προσετίθετο τρίτον ἐν Πειραιῇ ὑπὸ τὴν πεπειραμένην διεύθυνσιν τοῦ Ἀναστασίου, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπιδοκιμαζῶν τὰ σχέδιά του καὶ ὀρίζων σὺνέντευξιν μετὰ ἐν ἔτος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως οἱ συγγενικοὶ δεσμοὶ συσφίγγωσιν ἔτι μᾶλλον τοὺς ἐμπορικοὺς.

Οὕτως ὁ Ἀναστάσιος ἐγκατέστη ἐν Πειραιῇ καὶ ἤρξατο ἐμπορευόμενος μετὰ σπανίας εὐδοκίμησεως. Μετὰ τινὰς δὲ μῆνας ἐνδίδων εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ γέροντος Κλήμη, ἡ μᾶλλον ὑπολογίζων τὴν μέλλουσαν ἀπουσίαν του καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἔχη παρ' αὐτῷ ἄνθρωπον ἐμπιστοσύνης, εἰς εἰς ὃν ν' ἀφήσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καταστήματος, ἐδέχθη ὡς συνέτακρον τὸν Ἰωάννην Μάνθον, καταβαλόντος τοῦ πενθεροῦ του τὰ δι' αὐτὸν κεφάλαια.

Ὁ διπλασιασμὸς οὗτος τῶν κεφαλαίων τοῦ Ἀναστασίου ἐδιπλασίασε καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις οὕτως ἐπικερδῶς, ὥστε ὅτε μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵνα τελήσῃ τοὺς γάμους του, ὁ Δημήτριος Φιλιώτης, εὐρισκόμενος ἤδη ἐκεῖ, κατὰ τὴν ὑπόσχασίν του, τῷ ἔλεγε:

— Τὸ καλλίτερον δῶρον διὰ τὴν ἀρραβωνιαστικὴν σου εἶνε ὁ ἐφετεινός σου ἰσολογισμὸς!

(Ἔπεται συνέχεια).

P.

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ

Ἄοδοιπορικὴ ἀνάμνησις.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγ. φύλλον.

Δ'

Ἡ λέμβος προσήγγισεν ὑπὸ τὴν σκιάν καὶ παρὰ τὴν ρίζαν γηραιᾶς πλατάνου, ἣτις ἐρριζωμένη μετὰ ὕδατος καὶ ξηρᾶς καὶ ἐπικλινῆς πρὸς τὴν λίμνην μετ' ὅλα τὰ γηρατεῖα τῆς φιλαρέσκως κατοπτρίζει ἐν τῷ κρυσταλλίνῳ καθρέπτῳ τῶν ὑδάτων τὸ κυφὸν σώμα τῆς.

Ἄμα ὡς ἐπατήσαμεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὁμάς γυναικοπαίδων συνηθοῖσθαι περὶ ἡμᾶς καὶ βλέμματα ἑταστικά καὶ περίεργα μᾶς κατετόξευον πανταχόθεν. Τὸ μέρος, εἰς ὃ ἀπεβιβάσθημεν, ἦτο ἀκριβῶς ἡ περιοχή τῶν θειούχων ἱαματικῶν ὑδάτων τοῦ Μουρστιάνου, κατὰ τὴν ὥραν δὲ ταύτην τοῦ ἔτους πολλοὶ εἶχον προσέλθῃ ἐκεῖ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων ἰδίως, χάριν τῶν λουτροῦν. Ἄλλ' ἀνά τὴν περιοχήν πᾶσαν μάτην ἀνεζήτησα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἴχνος ἀνθρωπίνης κατοικίας μονίμου· οἱ ταλαίπωροι ἀσθενεῖς καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς οἰκεῖοι ἀναγκάζονται αἰσθητικῶς ἔσκηνῆν νὰ πῆξωσιν, ἢ ἐκ κλάδων δένδρων καλύβην νὰ ἰδρῦσωσι, ἢ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ σκιάν πλατάνουνα ζήτησωσιν

ἄσυλον. Τὰ δὲ λουτρά εἶνε ἐτι εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν παρητημένα, οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐλαξ πληρουμένη ἐκ τῶν παρ' αὐτῆ ἀναβλυζουσῶν ἀφθόνων ψυχρῶν πηγῶν, μυσαρὰ δὲ ἡ θέα τῶν λουομένων ἐκεῖ ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

Ἐπάρχει ἰδέα ὅτι τὸ θειοῦγον αὐτὸ ὕδωρ τῶν λουτρῶν εἶνε ὠφέλιμον καὶ πινόμενον ὠφελῆ δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑγιεῖς ὡς καλὸν στομαχικόν. Ὁ σύντροφός μου, καθὸ ἰατρός μετὰ πολλοῦ ἐπιστημονικοῦ ζήλου ἐπεδόθη εὐθύς εἰς τὴν καταναλώσιν τοῦ ἀνεξόδου φαρμάκου πειραματιζόμενος ἐπὶ τοῦ ἰδίου στομάχου τῆ ἐπιμόνῳ δ' ἀπαιτήσῃ αὐτοῦ ἠγγισα εἰς τὰ χεῖλη τὸ βρωμερὸν αὐτὸ ἀπόθρασμα τοῦ κάτω κόσμου. Ἡ γεῦσις αὐτοῦ εἶνε ἀηδής, ἀπόζει δὲ ὡς ἀπόπλυμα ρυπαροῦ ὄπλου ἀμφιβάλλω ἂν ἡ ὠφέλεια τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ εἶνε μείζων τῆς βλάβης, ἣν προξενεῖ ἡ ἀηδία τῆς γεύσεώς του. Νομίζω δὲ ὅτι ὁ φίλος μου ἰατρός δὲν ἠύχαριστήθη πολὺ ἐκ τῶν πειραμάτων του....

Ἐν τούτοις τὰ λουτρά, ἂν στερεῶνται τόσων ἄλλων, δὲν στεροῦνται ὅμως καφενείου· ἅμα συναθροισθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ εἴκοσιν Ἑλληνες, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ἰδρῶθῃ καφενεῖον; Τὸ καφενεῖον εἶνε ζυλινον τετράγωνον, στενὸν ὡς κιθώτιον ἐμπορευμάτων, ἔχει σκιάδα πρὸ αὐτοῦ ἐστεγασμένην διὰ ξηροῦ φυλλώματος πλατάνων καὶ πικροδαφνῶν, καὶ ἐδάλια καὶ τραπέζας πεπηγμένας ἐν τῇ γῇ χάριν στερεότητος· ὑπὸ τὴν σκιάδα ταύτην ἐκαθῆντο τρεῖς φουστανελλοφόροι, ἐπεσκότιζε δὲ τὰς λευκάς αὐτῶν περιβολὰς καὶ τὸ ῥάσον ἐνὸς παπᾶ· οἱ τρεῖς ἐκάπνιζον καὶ ἔπινον καφέν, ὁ παπᾶς μόνος κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐμέτρει τὰ χασμῆματά του ἐπὶ τῶν κόκκων τοῦ κομβολογίου του.

Ἐν τῷ λινοῦ σάκκῳ τοῦ χωροφύλακος περιείχετο μῆρὸς ἀμνοῦ ἐντὸς φύλλου ἐφημερίδος τετυλιγμένος, καὶ ὁ χωροφύλαξ ἀπέθηκε τὸν σάκκον ἐπὶ τραπέζης καὶ ἐξήγαγε τὸν μῆρον· ἀφῆρσε τὴν ἐφημερίδα καὶ ἠτοίμαζετο ἵσως νὰ σχίσῃ καὶ ἀπορρίψῃ αὐτήν, ὅτε βαρεῖα ἐτέθη ἡ χεὶρ τοῦ παπᾶ ἐπὶ τοῦ ὤμου του:

— Χριστιανέ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴν πετάξῃς τὴν ἐφημερίδα.

Τὸ ὕψος, ἡ ἐξαγγελία τῶν λόγων, ἡ ἐπιβλητικὴ στάσις τοῦ παπᾶ εἶχον τι τὸ κωμικὸν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ μειδιάσω!

— Καί τί τὴν θέλετε τὴν ἐφημερίδα, παπᾶ μου;

— Νὰ ἰδῶ κ' ἐγὼ τίποτε νέα...

Ἐἶχε λάθῃ ἤδη ἀνὰ χεῖρας τὸν πολυτίμον χάρτην ἡμισχισμένον, κατερρυπωμένον ἐκ τοῦ αἵματος καὶ ἀνεζήτει ἐν τῷ κόλπῳ ἀνυπομόνως τὴν θήκην τῶν διόπτρων του.

— Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ εἶνε πολὺ νέα ἡ ἐφημερίς, εἶπον ἐγώ.

Ὁ παπᾶς εἶχεν ὀπλίσει τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τῶν στοργγύλων ὑαλίων καὶ ἀνεζήτει τὴν ἡμερομηνίαν. Λυκαυγὲς χαρᾶς ἐπεχύθη ἐπὶ τῆς μορφῆς καὶ τῆς βατώδους γενειάδος του:

— Εἶνε τῆς 15 μαΐου, εἶπε. Ἡ τελευταία ἐφημερίδα ποῦ ἔχω διαβάσει εἶνε τῆς 27 ἀπριλίου. Καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου ἐπέδειξεν ἐπιμελῶς δεδιπλωμένον φύλλον *Παλιγγενεσίας*.

Ἐνῶ δ' ὁ παπᾶς ἐπεδίδοτο εἰς τὴν μελέτην τῆς αἰμοσταγοῦς *Ἐφημερίδος* τῆς 15 μαΐου, ὁ σύντροφός μου κ' ἐγὼ κατεπίνομεν τοὺς γέλωτάς μας, διότι ὁ ἐφημεριδομανὴς ἐφημέριος ἐμάνθανε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰδήσεις ἡλικίας πλέον τῶν δύο μηνῶν ἢ δ' ἐξ αὐτῶν ἐντύπώσεις ἐξωγραφεῖτο ποικιλοτρόπως ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας του....

— Πηγαίνομεν νὰ περιπατήσωμεν ὡς ποῦ νὰ φηθῇ τὸ κρέας;

Ἐἶπεν ὁ σύντροφός μου, ἐνῶ ὁ χωροφύλαξ διωβελίσας καὶ καταλλήλως παρασκευάσας τὸν μῆρον ἠτοίμαζε τὴν πυράν. Ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν εὐχαρίστως, ῥίψαντες δ' ἐπ' ὤμου τὰ ὄπλα διητυθῆθημεν βραδυποροῦντες πρὸς πυκνὴν συστοιχίαν πλατάνων κειμένην ἐπὶ τῆς πρὸς δεξιὰ ὄχτης.

Ε'

Ὅτε ἐπανήλθομεν ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης ἐκδρομῆς, ἐξ ἧς οὐδὲν ἄλλο ἀπεκομίσασμεν ἢ πλοῦσιον καὶ λιπαρὸν βόρβορον ἐπὶ τῶν ὑποδημάτων, εὔρομεν τὸν μὲν μῆρον σχεδὸν ἐψῆμένον, τὸν δὲ Κώσταν ἀναμένονα ἡμᾶς ἵνα μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς μέρος, τὸ ὅποιον αὐτὸς ἐξέλεξεν ὡς καταλληλότατον διὰ τὸ πρόγευμα, πέραν πρὸς τὰριστερὰ τῆς ὄχτης. Ἦτο δ' ἀληθῶς ἀρίστη ἡ ἐκλογή, διότι τὸ μέρος ἐκεῖνο δὲν ἔχει τέλματα οὔτε βρύα, οὔτε καλαμῶνας, ἀλλὰ μόνον πλατάνους καὶ ἄλλα δένδρα, καθήμενός τις δ' ἐκεῖ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς λίμνης ὑπὸ σιάν δασέος φυλλώματος ἐκτείνει ἐλευθερον τὸ βλέμμα πέραν καὶ κύκλω ἀνὰ τὴν λίμνην πᾶσαν.

Ἐκεῖ καὶ ἄγρια κλήματα πολλὰ ἐρριζωμένα παρὰ τὰς πλατάνους περιεπλάκησαν ἐπὶ τῶν κορμῶν καὶ ἀνερριζήθησαν μέχρι τῶν ὑψηλοτάτων κλώνων καὶ ἐκρεμάσθησαν ἐκείθεν καὶ ἀνεδέθησαν παραδόξως καὶ ἀπετέλεσαν οἱ σχοινοειδεῖς αὐτῶν εὐμήκεις κλάδοι ὡσεὶ ἐξάρτια πλοίων καὶ αἰώρας ὑπὲρ τὴν λίμνην ταλαντευομένας. Εἶνε δὲ τόσον ἰσχυροὶ οἱ κλάδοι οὗτοι ὥστε ἀσφαλῶς δύναται τις καὶ νὰ κάθηται ἐπ' αὐτῶν καὶ νὰ ταλαντεύηται κατοπτρίζόμενος ἐντὸς τοῦ κάτωθεν ἀποστίλβοντος ὕδατος. Ἄλλὰ καὶ ἂν ὀλισθήσῃ τις ἢ ὁ κλάδος κοπῇ, ἡ πτώσις εἶνε ἀκίνδυνος, καὶ μόνον ὁ παφλασμὸς ἀνθρωπίνου σώ-

ματος θά ἐκφοβίση τοὺς ἰχθύας καὶ θά θολώσῃ τὰ νερά.

Παρὰ τὴν ὄχθην ταύτην μέσῳ τῶν ῥιζῶν τῶν πλατάνων ἀναδύουσι μικραὶ πηγαὶ καλοῦ ὕδατος, ἀππλλαγμένου τῆς τε γεύσεως καὶ τῆς ἰαματικῆς δυνάμεως τῶν ἄλλων ἐκεῖ περίξ ὑδάτων. Πλησίον τοιαύτης πηγῆς ἐστρώθη τάπης ἐκ φυλλοπληθῶν κλάδων ἀντικαθιστῶν τραπέζας καὶ τραπεζομάντιλα καὶ πινάκια. Οἱ συνδαιτυμόνες ἐγένοντο ἑπτὰ, διότι ἐκτός τῶν δύο ἀλιέων προσεκλήθη καὶ ὁ παπᾶς, περατώσας ἤδη τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐφημερίδος, καὶ τις πραγματευτῆς Μαθῖός καθὼ ἰδιοκτῆτης καὶ παίκτης μουζουκίου.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ γεύματος ἦτο ὅπως συνήθως σιωπηλὴ καὶ ψυχρά, ἀλλ' ὁ οἶνος βαθμηδὸν καὶ τὰς φρένας ἐθέρμανε καὶ τὰς γλώσσας ἔλυσε. Τότε ὁ Ἡπειρώτης ἀλιεὺς ἄνευ παρακλήσεως ἐτόνισε τὴν λιγυρὰν φωνὴν του πρὸς τὰ σύμματα τοῦ μουζουκίου, ἄπερ ὁμολογουμένως μετὰ πολλῆς τέχνης ἔκρουε Μαθῖός ὁ πραγματευτής. Ἐκ τῶν ἐρωτικῶν διστιχῶν, ἅτινα ἐμελώδει τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς, τὰ μὲν πρῶτα ἦσαν ἀπλῶς αἰσθηματικά, τρυφερὰ καὶ περιπαθῆ:

Σοῦ στέλνω δυὸ γαρύφαλα, τὰ δυὸ σ' ἓνα κλωνάρι·
ἔτσι ἔχω ἑλπίδα 'ς τὸ θεὸ νὰ γίνωμε ζευγάρι.

Σήμερ τὴ κόρη π' ἀγαπῶ θὰ βῆ νὰ σεργιανίσῃ,
Θέ μου, νὰ κάνῃς συννεφιά, ἥλιος μὴν τὴ μαυρίσῃ.

Τὴ μάνα σου τὴ μάγισσα ῥαὶ θὰ τὴν ποτίσω,
Νὰ πέσῃ ν' ἀποκοιμηθῇ νάρθῶ νὰ σὲ φιλήσω.

Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐξήθησαν μέχρι τῆς ὑψίστης ἀκμῆς τοῦ πάθους, μέχρι τῆς ὑπερτάτης δὲ δραματικότητος ἐξυψώθη καὶ τοῦ ἀλιέως ἡ ἐξαγγελία· ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐξήρχετο τρομαδῆς, συγκινημένη, παρακλητικὴ ἢ ὀξεία, συριστικὴ ἐνθεσιασμένη καὶ σπαρακτικῆ εἰρωνειᾶ καὶ ἐβρόντα εἶτα ἐκδικησιν καὶ κατάραν;

Ἄν ἀποθάνω 'γὼ γιὰ σέ ὁ κόσμος τί θὰ λέῃ;
Πρῶτα τὸν ἐφαρμάκωσε κ' ὕστερα τόνε κλαίει.

Μερίαστε, δένδρα καὶ κλαριά, μὴ στέκεσθε ἔμπροστά μου,
Θὰ βάνω μιὰ κακὴ φωτιά νὰ κάψω τὸ σεβδᾶ μου.

Λουλοῦδι σ' εἶχα 'ς τὴν καρδιά καὶ μῶγεινες ἀγκίθι,
'Ο κόσμος τὸ θαμμάζεται πῶς τέτοι' ἀγάπη ἔχασθ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀλιέως εἶχον πληρωθῆ δακρύων, στεναγμὸς βαθύτατος ἐξῆλθε τῶν σπλάγχων του, ἐδράζε ποτήριον πλήρες καὶ τὸ ἐξέκένωσε μέχρι πυθμένος. Πάντες δὲ οἱ λοιποὶ μετέχοντες τῆς συγκινήσεως τοῦ αἰδοῦ ἐσιώπων προφανῶς συγκινημένοι. Ἦτο λοιπὸν ὑπόκρισις αὐτῆ, τόσον τεχνικὴ, τόσον τελεία, ἢ τοῦ οἴνου ἀποτέλεσμα; Ὁχι! Ἦτο ἀλήθεια, ἦτο πραγματικότης! Ὡς νὰ ἐμάντευσεν ὁ Κώστας τοὺς μυχιούς συλλογισμούς μου, ἔσπευσε νὰ δώσῃ τὴν ἐξήγησιν:

— Κατάρ! ἔκραξε καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν λίμνην τὸ κενὸν ποτήριόν του, ὅποτε θέλω νὰ γλεντίσω, νὰ τραγουδήσω, νὰ πιῶ, μοῦ ἔρχεται 'ς τὸ λογισμὸ μου. Τέσσαρα χρόνια πέρασαν, ἄφησα τὴν πατρίδα μου, ἄφησα τὰ Γιάννενα καὶ ἦρθα ἰδὼ μόναχος, ξηνητεμμένος γιὰ νὰ τὴν ξεχάσω. Τίποτε, τίποτε.....

Καὶ διὰ φωνῆς σιγηλῆς, ἐλεγειακῆς, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ ἐτόνισε τὸ τελευταῖόν του διστιχόν:

Ἄϊμέ δὲν γίνεταί κ' αἰμὸς 'ς τὸν κόσμο περὶ μεγάλου,
Παρὰ νὰ λιγυρᾷς κορμὶ ὅπου τὸ χαιρέτ' ἄλλος!

Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ ἀτυχοῦς αἰδοῦ διέπερασαν ὡς ἀκωκὴ ἐγχειριδίου τὴν καρδίαν μου. Μὴ ἦτο προαίσθημα;

ΣΤ'.

Ἔλοι εἶχον κοιμηθῆ τῆδε κάκεισε κατεκεκλιμένοι ἐν τῇ σκιά. Ἀπέμεινα μόνος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ παπᾶ Νικόλα, ὅστις ὑπεσχεθείς νὰ μοὶ εἴπῃ πῶς ἐκτίσθησαν τοῦ Ἀλαΐμπε τὰ Γεφύρια ἐξεπλήρου ἤδη τὴν ὑπόσχεσίν του:

— Εἶνε μιὰ μερὰ πέρα πῶ τὴ λένε Βουβαλοπέτσι· ξέρεῖς γιὰτί τὴ λένε ἔτσι;

— Ὁχι!

— Ἄκουσε λοιπόν. Ἐδῶ καὶ διακόσσα χρόνια ἓνας χωριανὸς πῶ εἶχε χωράφι ἐκεῖ βλέπει 'ς τὸν ὕπνο του μιὰ νυχτιὰ πῶς μέσ' 'ς τὴ γῆς ἐκεῖ εἶνε χωμένο ἓνα βουβαλοπέτσι γεμάτο φλουρί. Ὁ χωριανὸς ἀναγάλλιασε μέσ' 'ς τὸν ὕπνο του κ' ἐξύπνησε. Αἶ, εἶπε μὲ τὸν νοῦ του, ἀναστενάζοντας, ὄνειρο ἦταν, φέμμα ἦταν· μακάρι νάταν ἀλήθεια! Τὴ δευτέρῃ βραδειᾷ τὸ ἴδιον ὄνειρο πάλι. Ὁ χωριανὸς ἐξύπνησε καὶ σταυροκοπήθηκε, « Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ! » εἶπε. Τρίτῃ νύχτα, πάλι τὸ ἴδιον ὄνειρο. Ὁ χωριανὸς δὲν βίασται πλειά, πῆγε νὰ τοῦ γυρίσῃ ὁ νοῦς σηκώνεται τὰ ποταχὺ καὶ ἴσα 'ς τὸ χωράφι σκάφτει, σκάφτει, σκάφτει ἴσα μὲ τὸ μεσημέρι, κ' ἐκεῖ δὰ πῶ ἀπόστασε πλειά καὶ πῆγε νὰ παρατήσῃ τὸ ξινάρι ἀπελπισμένος ἠνοιώθει κάτι σὰν σκληρότερο μέσ' 'ς τὸ χῶμα· χτυπᾶ, σχίζεται τὸ πετὰ καὶ περιχῆται φλουρὶ ἢ γῆς τριγύρω. Ὁ χωριανὸς μαζώνει πλειά ὅσῳ ἔμπορεσε καὶ τᾶλλο τὸ σκεπάζει κ' ἔτσι ἀπὸ ἕνα καθεμέρι τὸ κουβαλεῖ σπῆτι του. Μὰ κάποιος κακὸς γείτονας τὸν πρόδωσε 'ς τὸν Ἀλαΐμπε πῶ ἦταν τότε ἄρχοντας τοῦ Βραχωριῦ, καὶ ὁ καλὸς σου Τοῦρκος χωρὶς κρίσι 'ς τὸν κρεμάει τὸ χωριανὸν ὅσῳ σταφύλι ἀπ' τὸν πλατάνο, πῶ ἦταν ὡς πρὸ δυὸ χρόνια 'ς τὴν πλατεῖα καὶ τὸν ἐκοψ' ὁ δήμαρχός μας γιὰ νὰ τὸν πουλήσῃ γιὰ φωτόζυλα. Ὁ Ἀλαΐμπε εἶθανε 'ς τὸ χέρι καὶ τὸ φλουρὶ τοῦ χωριανοῦ ὅλο, μὰ πῆγε 'ς ταῦτιά τοῦ Σουλτάνου τὸ πρᾶμμα, καὶ ὄχι πῶς τάχα τὸν ἐνοίασε γιὰ τὸ ἄδικο κρέμασμα τοῦ χριστιανοῦ, μόνον γιὰτί νὰ πάρῃ τὸ φλουρὶ ὁ Ἀλαΐμ-

πεως και να μην τὸ δώση 'ς τὸ Δοβλέτι· στέλνει τὸ λοιπὸν φερμάνι νὰ τοῦ πάρουν τὸ φλουρί και τὸ κεφάλι. Μὰ κατεργάρης κι' ὁ μπέης σὰν τὸ μυρίστηκε βάνει ἐργάταις κι' ἀρχινᾷ νὰ χτίζη τὰ γεφύρια, ποῦ ἦτον τόσῳ χρειάζόμενα 'ς τὸν τόπο. "Ἄμα τοῦ εἶπαν τὸ λοιπὸν τὴν κατηγορίαν πῶς ἐπῆρε τὰ χρήματα αὐτός, γιὰ τὸ Δοβλέτι τὰ 'πῆρα, ἀποκρίθηκε, και καλὸ 'ς τὸν τόπο κἀνω ξοδεύοντάς τα γιὰ νὰ χτίσω τὰ γεφύρια. "Ἐτσι ὁ Σουλτάνος τὸν ἐσυχώρησε και τὰ γεφύρια γίνηκαν και βρίσκονται ὡς τὰ σήμερ' ἀκόμα.

Ὁ παπᾶ Νικόλας περατώσας τὴν τόσῳ ἐνδιαφέρουσαν διήγησίν του ἀπῆλθεν ἵνα κοιμηθῆ, ἐγὼ δ' ἀπομείνας μόνος πολλὴν ἠσθάνομην ἐπιθυμίαν νὰ μιμηθῶ τοὺς συντρόφους μου, διότι και πρωϊαίτερον τοῦ συνήθους εἶχον ἐξυπνήση και ἐκ τοῦ δρόμου καταπονηθῆ. Ἄλλὰ μόλις ἐκλείσθησαν τὰ βλέφαρά μου, οἱ κῶνωπες τῆς λίμνης ἐπωφελήθεντες τῆς ἀκινήσιας μου ἠύλησαν τὰ πανηγυρικὰ αὐτῶν σαλπίσματα και πανστρατιᾶ ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ προσώπου μου και τῶν χειρῶν. Ἦτο λοιπὸν ἀδύνατον νὰ κοιμηθῶ, διότι, σημειώσατε, τὰ περωτὰ αὐτὰ ζιζάνια τῆς λίμνης δὲν εἶνε μικρὰ και ὀπωσοῦν ἐξημερωμένα ὡς τὰ τῶν πόλεων, ἀλλ' ἄγρια και αἰμοδιψῆ, εἶδος μικρῶν σφηκῶν ὡς πρὸς τὸ κέντημα.

Εὐτυχῶς εἶχον πῶς νὰ διέλθω τὴν πληκτικὴν αὐτὴν ὥραν τῆς θερινῆς μεσημβρίας. Κωδωνισμοὶ ἠκούσθησαν ὀλονὲν προσεγγίζοντας και μετ' ὀλίγον ἐπρόβαλον ἀνὰ τὴν ὄχθην ἐγγὺς και πέραν αἰγῶν και προβάτων ποίμνια ὀδηγούμενα ὑπὸ μικρῶν ποιμένων και ποιμενίδων. Τὰ ποίμνια ἤρχοντο ἵνα ποτισθῶσιν εἰς τὴν λίμνην και προεπορεύοντο ποῦμὲν οἱ δασύμαλλοι κριοί, πολιοὶ ὡς πρεσβύται, κομπάζοντες ἐπὶ τῇ ἡγεμονίᾳ τοῦ ποιμνίου και κροταλοῦντες ἐν τῇ ταλαντεύσει τοῦ τραχήλου τοὺς βαρυήχους κῶδωνας, εἶποντο δὲ βελάζοντα, κύπτοντα ἀπὸ τοῦδε τὴν κεφαλὴν, ὡς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς μοιραίας μαχαίρας, ἥτις τὴν ἀναμένει, τὰ συναγελαζόμενα πρόβατα, αἱ μητέρες ἀμνάδες, οἱ ἀνήλικοι ἀμνοί. Ποῦ δὲ ἤγουντο ὑψαύχενες οἱ πωγωνοφόροι τράγοι, ὀξύφωνα κροταλίδια σημαίνοντες, και ἀναμασῶντα και βλακωδῶς προσατενίζοντα τοὺς διστωτάς αὐτῶν ὀφθαλμούς, τῆδε κάκεισε ἐσκορπισμένα και ἀνασκιρτῶντα ἠκολούθουν τὰ γυναικόπαιδα αὐτῶν. Προσῆλθον δὲ μετ' ὀλίγον και ἀγέρωχοι βόες και ἵπποι ἐλεύθεροι χαλινοῦ, και ἡ ὄχθη πᾶσα ἐθορυβήθη και ἐπληρώθη ζωῆς. Και ἐκελάρυζον τῆς λίμνης τὰ νερά ὑπὸ μυρίων γλωσσῶν λειχόμενα και κατεσχίζετο ἡ λεία αὐτῆς ἐπιφάνεια και ἐθολοῦτο ὑπὸ τῶν ἵππων, οἵτινες ἀνώρυττον αὐτὴν πεισιμόνως διὰ τοῦ ποδός, ὑπὸ τῶν βοῶν, οἵτινες ἐβυθίζοντο μέχρι τῆς κοιλίας και κύπτοντες κατώπτριζον ἐντὸς τῶν ἀπειροβαθῶν αὐτῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀχανῆ τῶν ὑδάτων ἔκτασιν.

— "Ἄ, δὲν 'κοιμήθηκες; ἠρώτησεν ὁ Κώστας προτερχόμενος.

— Πῶς νὰ κοιμηθῆ κανεὶς μ' αὐτὰ τὰ κουνούπια;

Ὁ ἄλιεὺς ἐκίνησε μειδιῶν τὴν κεφαλὴν εἶχεν ἀνακτήσῃ ὅλην τὴν ἐκφρασιν τῆς συνήθους εὐθυμίας:

— "Ἄμ, ἐδῶ, γυιέ μου, πρέπει νὰ βάλῃ κανεὶς μεντζεσόλαις 'ς τὰ μοῦτρά του γιὰ νὰ 'μπορέσῃ νὰ κοιμηθῆ καλὰ και νὰ μὴν τοῦ κοσινίζουν τὸ κρέας αὐτὰ τὰ σιδερομύτικα τὰ τελώνια. Και πρὶν δὲν ἦταν ἔτσι νὰ 'πῆς· ἐδῶ και δυὸ χρόνια ἔχουν ποῦ ἀρματωθήκανε σὰν γενιτσάροι.

— Τί ἔκαμαν; ἠρώτησα μὴ ἔνοσῶν τί ἤθελε νὰ εἶπῃ διὰ τῶν περιφράσεων αὐτῶν.

— Εἶχ' ἔρθῃ, ἀδερφέ, 'ς τὰ λουτρά γιὰ κακὴ μας μοῖρα πρόπερσι τὸ καλοκαίρι ἕνας πραγματευτής. Κοντὰ 'ς τᾶλλα τὰ ἐμπορεύματα εἶχε και βελόναις χιλιάδες. "Ἄμα ποῦ ἀποκοιμήθηκε ὁ πραγματευτής, μαζόνονται σύννεφο ὅλα τὰ κουνούπια τῆς λίμνης χύνονται 'ς τῆς βελόναις, τῆς κλέφτουνε... και ἀπὸ τότε κάθε κουνούπι εἶνε ἀρματωμένο μὲ μιὰ βελόνα· γι' αὐτὸ τρυποῦν ἔτσι.

Ἦτο δυνατόν νὰ μὴ γελάσω ἐξ ὅλης καρδίας ἐπὶ τῇ χαριστάτῃ ταύτῃ ἐξηγήσει τοῦ εὐφροῦς Ἠπειρώτου;

Z'

Ἐνῶ ἀκόμη ἡ χλιαρότης τῆς μετὰ μεσημβριαν ὥρας δὲν εἶχεν ἐλαττωθῆ ποσῶς, ἐπιβιβάσθημεν εἰς τὴν λέμβον. Ἐπρόκειτο νὰ διαπλεύσωμεν ἠδὴ τὴν αὐλακα, δι' ἧς τὰ ὕδατα τῶν λιμνῶν φέρονται πρὸς τὸν Ἀχελῶον, τὴν κοινῶς καλουμένην *Μποῦκα* τῆς *Λίμνης*. Θαυμάσια δὲ εἶχον ἀκούσῃ περὶ τῆς φυσικῆς καλλονῆς τῆς αὐλακῆς ταύτης και ἡ καρδία μου ἔπαλλεν ἐξ ἀνυπομονησίας και προσδοκίας καθ' ὅσον ἡ λέμβος ἐφέρετο πρὸς τὸ στενόν.....

Εἶμεθα ἠδὴ ἐγγὺς τοῦ ὀφιοειδοῦς στενοῦ· στρέφων τὸ βλέμμα ἀφ' ἐνός μᾶτην ἀναζητῶ τὸ μέρος, δι' οὗ εἰσῆλθομεν, στρέφων δ' ἀφ' ἐτέρου δὲν μαντεύω πόθεν μέλλομεν νὰ διελθῶμεν προχωροῦντες. Αἱ ἰτέαι, τὰ φράζα, τὰ σκληθρα, αἱ πλάτανοι, οἱ καλαμώνες, αἱ παμπληθεῖς περιπλοκάδες και τὰ λογχώδη βρύα και οἱ πολυώνυμοι θάμνοι και τὰ ταπεινὰ χόρτα περικλείουσι ἐν στενῇ πρασίνῃ στεφανίᾳ τὴν θέαν. Και συνάμα βλέπει τις μόλις ἄνω τεμάχιον γαλανοῦ οὐρανοῦ κεντημένον διὰ πρασίνων φυλλωμάτων και κάτω τεμάχιον γαλανοῦ ὕδατος κατοπτρίζον φυλλώματα πράσινα. Ἡ ἀπαυγάζουσα δ' αὕτη και μονομερῆς ἀπόχρωσις τοῦ γαλανοῦ και τοῦ πρασίνου, καταπλημμυροῦσα τὴν ὄρασιν, οἱ περιβομβοῦντες μονότονοι τερετισμοὶ τοῦ τέττιγος ἀποκοιμίζοντες τὸ οὖς, ἡ χλιαρὰ ἀτμόσφαιρα χαλαροῦσα και συμπιέζουσα τὴν ἀναπνοήν, και

τὸ λίκνισμα τῆς λέμβου βαυκαλῶν τὸν λογισμὸν καὶ τὴν συναίσθησιν, ἐπιφέρουσι γοητευτικὴν τινὰ νάρκην, εἶδος ὑπνωτισμοῦ. Καὶ νομίζει τις ὅτι ἀπουσιάζονται, ἀναλύεται βαθμηδόν, ἐκλείπει ὡς ἄτομον καὶ συνταυτίζεται μετὰ τῆς πέριξ φύσεως. Τοιοῦτος θὰ ἦνε ἴσως ὁ διὰ τοῦ κεκλεισμένου ἀρώματος τῶν ἀνθέων θάνατος!..

Ὁ Κώστας ἐν τούτοις δὲν ἔπαυεν ὁμιλῶν μετὰ τοῦ συντρόφου μου, καὶ τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας αὐτῶν, ἀνάλογον πρὸς τὴν γοητείαν τοῦ τόπου, ἦσαν αἱ Νεράϊδες. Καὶ ἔλεγεν ὁ ἄλλιος πλείστα περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἡθῶν τῶν αἰθεροπλάστων αὐτῶν κατοίκων τῆς λίμνης, αἰτινες λούονται καὶ χορεύουσι καὶ ἄδουσι καθ' ὠρισμένας ὥρας. Τοσοῦτον δ' ἐπέδρασαν ἐπ' ἐμοῦ οἱ λόγοι τοῦ Ἡπειρώτου, ὥστε καὶ ὅτε εἰσῆγες καὶ διεπλέομεν τὸ στενότερον μέρος τῆς αὐλακῆς, τὸ σκιερώτερον καὶ μᾶλλον μυστηριώδες, ἐν τῇ συνηγήσει, ἣν ἀπετέλουν αἱ κῶπαι, καὶ οἱ τέτιγες, καὶ τὰ πτηνά, καὶ μεμακρυσμένη τις φλογέρα ποιμένος, ἐμάντευον ὡσεὶ ὑπολανθάνον γλυκὺ καὶ σαγηνευτικὸν τι ἄσμα, τοῦ ὁποῦ οἱ λόγοι κατεκίχον τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ ὅτι τὸ ἄσμα αὐτὸ οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ :

Τὸ τραγοῦδι τῆς Νεράϊδας.

Ζαφεϊριά εἶνε τὰ μάτια μου, ρουμπινιά εἶνε τὰ χεῖλιά
Καὶ τὰ μαλλιά μου μάλαμμα κι' ἀσῆμι τὸ κορμί μου.
Ρόδα καὶ κρίν' ἀνοθολοῦν ἀπ' τὸ γλυκογέλο μου
Καὶ γίνεταί τὸ δάκρυ μου κλωνὶ μαργαριταρί.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

Σ τῆς λίμνης τὰπατα νερὰ παλάτι ἔχω χτισμένο
Κ' ἔχω κοπέλλια τοῦ γλανοῦς, τῆς νεροφίδαε
[σκληάσαι
Κ' ὄφαινω ὀλάσπραις φορεσάεις ἀπ' τὸν ἀφρὸ τῆς λίμνης
Καὶ ξεπροβάλλω ὀλόγυμνη κι' ἀφροχυμένη λάμπω

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

Σὰν πάη ὁ ἥλιος 'ς τὰ ψηλά καὶ γείνη μεσημέρι
Βγαίνω ἀπ' τὰ βάθη τοῦ νεροῦ βασίλισσα 'ς τὰ κάλλη.
Ὁ ἥλιος ὅπου μὲ θωρεὶ περίσσια χρυσοφέγγει
Κι' ὅποιος μὲ ἰδῆ λαβώνεται καὶ χάνει τὸ μυαλό του.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

Μέσ' 'ς τὴν ὀλόμαυρη νυχτιὰ τὴν ἀστροστολισμένη
Στήνω χορὸν 'ς τῆς καλαμαίας κι' ἀρχίζω τὰ τραγοῦδια.
Κ' ὕστερα πέφτω 'ς τὰ νερὰ καὶ λούζω τὸ κορμί μου,
Καὶ πέφτουν τὰστρα ἀπὸ ψηλά καὶ μὲ γλυκοφιλοῦνε.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ, κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

Χαρὰ 'ς τὸ νερὸ τὸν ὁμορφο, τὸν ἄξιο τὸν λεβέντη,
Ὅπῳ γει μάννα μάγισσα καὶ χίλια μάγια ξέρει.
Μάγια θὰ εἴξη 'ς τὸ νερὸ καὶ θὲ νὰ μὲ μαγέψη
Καὶ θὰ τὸν κἀνω βασιλιᾶ καὶ θὰ τοῦ γείνω σκληάβα.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

Καὶ πάλι ἄλλοι κι' ἄλλοίμονο 'ς τὸν ἀμοιρο λεβέντη,
Ὅπουνε τῆς ἀγάπης γυθὸς, καὶ τοῦ σεβδᾶ κοπέλλι.
Θὰ τὸν 'ξεσῶρω 'ς τὰ νερὰ καὶ θὰ τὸν ξεγελᾶσω
Καὶ θὲ νὰ γείνη σκληάβος μου κ' ἐγὼ βασίλισσά του.

Ἐγὼ εἶμ' ἡ κόρη τοῦ νεροῦ κ' ἡ ὁμορφὴ Νεράϊδα !

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΟ ΡΟΔΟΝ

Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Τὰ διάφορα εἶδη τῆς ῥοδῆς δὲν εἶνε σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένα, τουτέστι δὲν δύνανται νὰ ὀρισθῶσιν ἕκαστον διὰ σημαντικῶν χαρακτηριστῶν, οὓς δὲν ἔχει ἕτερον, ἴσως δὲ αἰτία τούτου εἶνε τὸ σχετικῶς νεανικὸν τῆς ἡλικίας τοῦ γένους τῆς ῥοδῆς κατὰ τοὺς γεωλογικούς χρόνους, καθόσον ἕτερα φυτὰ, ζῶντα ἤδη πρὸ πολλῶν γεωλογικῶν αἰῶνων, ἔχουσι τὰ γένη αὐτῶν καθαρῶς διακεκριμένα. Οἱ βοτανικοὶ τοῦλάχιστον εὐρίσκουσι μεγάλας δυσχερείας ζητοῦντες νὰ διακρίνωσι δι' ἀρμοδιῶν καὶ ἀναλλοιωτῶν χαρακτηριστῶν καὶ αὐτὰς τὰς ἐγγχωρίους ῥοδάς «κατ' ὄνομα καὶ εἶδος» καθόσον ὑπάρχουσι μεταβατικαὶ μορφαὶ μεταξὺ ὄλων τῶν εἰδῶν αὐτῶν. Ἐκ τούτου προέρχεται καὶ ἡ εὐχέρεια, μεθ' ἧς αἱ ῥοδαὶ διασταυροῦνται πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν γονιμοποίησιν. Τοιαῦται ῥοδαὶ μιγάδες, προερχόμεναι ἐκ τῆς γονιμοποιητικῆς διασταυρώσεως δύο εἰδῶν, ὅχι μόνον ἐνοῦσιν ἐκπληκτικῶς τοὺς χαρακτηριστῆρας τῶν δύο ἀρχικῶν εἰδῶν, ἀφ' ὧν παρήχθησαν, ἀλλὰ καὶ διακρίνονται διὰ τὸ σαφιλὲς τῆς βλαστήσεως, διὰ τὸ μέγα καὶ διπλοῦν τῶν ἀνθέων, διὰ τὴν μακρὰν διάρκειαν τῆς ἀνθήσεως καὶ διὰ ἄλλας νέας ὅλως αὐτῶν ιδιότητας. Αἱ ὠραιότεραι δὲ κυρίως τῶν ῥοδῶν ἡμῶν εἶνε τοιαῦται μεσάζουσαι μορφαί, προκληθεῖσαι ὑπὸ τῶν εὐφῶν ἀνοθοκόμενων διὰ τῆς σκοπίμου μίξεως δύο μορφῶν, ἃς οὗτοι ἀνεζήτησαν διὰ τῶν περιηγητῶν εἰς τὰς ἀπωτάτας χώρας τῆς γῆς καὶ ἐθεράπευσαν καταλλήλως ἐν τοῖς ἀνοθοκομίαις.

Ἡ πατρίς τῶν πλείστων ῥοδῶν, κυρίως δὲ τῶν ὠραιωτέρων ἐξ αὐτῶν, εἶνε ἀγνωστος, ὅπως ἐπίσης ἀγνωεῖται καὶ πότε ὁ ἄνθρωπος παρέλαβεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ ἀπὸ ποίου χρόνου ἤρξατο νὰ διαδίδῃ αὐτὴν διὰ καταβολῶν ἢ δι' ἐμβολισμοῦ ἀπὸ γένους εἰς γένος καὶ ἀπὸ λαοῦ εἰς λαόν. Ὅπως δὲ τὰ πλείστα φυτὰ τοῦ πολιτισμοῦ τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς, οἷον ὁ ἀραβόσιτος καὶ ἡ ὄρυζα, ἡ κριθὴ καὶ ὁ αἶτος, οὗτω καὶ ἡ ῥοδῆ εἶνε ἄπατρις. Τούτο δὲ ἀρμόζεται κυρίως εἰς τὴν ἑκατοντάφυλλον ῥοδῆν, τὴν βρωδῆν, τὴν ξανθὴν καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη.

Ἡ ῥοδῆ ἐπιδεικνύει τὸ κάλλος αὐτῆς κατὰ τὰς